

Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně

akademický rok 2011/2012

**Vysokoškolská kvalifikační práce (ateliérová práce)
posudek oponenta**

Jméno a příjmení studenta: Gabriela Pokorná

Název práce: Autorská kniha a alternativní způsob oslovení čtenářů

Posudek:

Kniha, jako odvěký nástroj vzdělavců, by neměla plnit pouze funkci informační, osvětovou, podle mého názoru je neméně důležitá i estetická stránka. Ač je již kniha sama o sobě uměleckým dílem, přeci jen lze tuto skutečnost dále rozvíjet, tedy vytvořit, dalo by se říci, umělecké dílo v uměleckém díle. Předpokládám, že na podobné úvaze stávala i autorka, jejíž závěrečná bakalářská práce mi byla předložena k oponentuře.

Knížka navenek působí velice skromně, neokázale, což je velice sympatické. Veškerý text a doprovodné materiály, stejně jako název, odkazuje na naše každodenní hmyzí přátele, tedy mušky, přesněji rovnou třináct zlatých mušek. Běžný čtenář by očekával, že mu název napoví více o obsahu díla, je tedy velice překvapivé, že mouchy jsou pouze průvodkyněmi, tichými společníci. Na otázku, proč zrovna 13 mušek, autorka poskytla vcelku jednoduché vysvětlení, které však v knize chybí. Myslím, že i čtenář by měl mít možnost vědět, proč se kniha jmenuje tak, jak se jmenuje.

V knize se setkáváme s několika krátkými povídkami, které nás zavedou přímo do nitra fantazie autorky. Jedná se o smyšlená vyprávění o lidech, které autorka potkává cestou ve vlaku, na ulici, ve svém životě. Krátké epizodky jsou velice hravé, milé, mnohdy nechybí vtipná pointa. Člověk si po přečtení uvědomí, že nejenom autorka, ale i on sám se občas neubrání tendencím přemýšlet nad svými spolužijícími. Je to vcelku pochopitelné – každý se neustále střetává se zástupy lidí, jsme obklopeni lidskou rasou a naší hlavní evoluční předností je schopnost přemýšlet, být zvědavý. Je tedy nasnadě, že nás zajímá, co lidé prožívají, o čem přemýšlí, co se jim dnes přihodilo pěkného, že se tak mile usmívají, nebo naopak, proč se setkáváme s lidmi zlými, nesdílnými. Proto tolik oceňuji, že je někdo schopen a nestydí se svou zvědavost neskryvat, ukázat nám, zbabělým, že není nic špatného na tom všimnout si bytostí kolem nás. Promítání autorčina „já“ do postav cizích lidí je zde též viditelná a na těchto postupech je založena například psychoterapeutická intervence. Jistě se nebudu mýlit, když zmíním Čapkovo dílo Povětroň, ve kterém se zpracovává téma velice podobné. I zde se setkáváme s lidským osudem, na nějž je nahlíženo z několika stran, nicméně vždy je v hlavní roli fantazie té které osoby, jež konstruuje život neznámého.

Nemůžu podrobněji neokomentovat i básničky, které nejenom že neplní roli výplně, ale troufám si říci, že mohly dostat více prostoru. Věřím, že autorka má podobných říkanek „plný šuplík“ a klidně jich mohla pár přidat. Stačí i malý podnět, jen starý pán

s vozíkem, a autorka rozehrává koncert pocitů, dojmů, vjemů, které nejednou braly dech. Když uvážíme, že obsahem knihy jsou nejen povídky a ony krátké básničky, ale i velice povedené ilustrace, které svou hravostí směle předčí kdejakého ilustrátora, dostaneme publikaci, jež působí velice kompaktně a střídmě. Nonsensem mi kniha v mnoha směrech připomínala například Niklova literární díla.

Nesmím však zapomenout na další, neméně důležitý rozměr díla, které činí z knihy zcela unikátní záležitost. A to, dalo by se říci, doprovodný program, kterým může běžný smrtelník přijít k vlastnictví této knihy. Vše má probíhat na základě upoutávek s hesly a odkazem na webové stránky, na kterých se, pokud vás propagační materiál zaujme, dozvíte více a odměnou za váš čas by měla být právě ona publikace. Nápad je to brilantní, zapojit širší veřejnost, vždyť i samotná publikace je o střetu člověka s okolním světem, do kterého v dnešní době čím dál víc patří i reklamy a jiná média, která se nás snaží upoutat, přesvědčit. A pokud si člověk v tak masovém množství svodů přeci jen zvolí zajímavě znějící, neobvyklou formuli, měla by přijít odměna jako satisfakce za všechny sliby, jež nám byly imaginárními výrobky slíbeny, nicméně nesplněny. Svou volbou získáme něco, co nás svým obsahem vlastně vrátí na začátek cesty – i my jsme museli nejdříve upoutávku zaregistrovat, poté jistě přijde jistá imaginace, jež povede k tomu, že nám zvědavost nedá a na internetovou adresu přesto zavítáme. V knize nám bude nepřímo sděleno, že bychom místo reklam měli pozorovat lidi kolem sebe, že jsou ještě stále tím nejzajímavějším, s čím můžeme přijít do styku. Kruh se tak uzavře.

Mám však strach, že pro člověka, jenž nebude tušit, o co se jedná, budou hesla trochu radikální. I já se lehce vyděsila, když jsem poprvé dostala propagační materiály do ruky a ještě jsem neměla knihu přečtenou. Přeci jen heslo „Převezu vás na druhý břeh“ může evokovat ledacos, mě jako první napadla jakási náboženská instituce slibující věčný život. Poté, co jsem však knihu přečetla, zasmála jsem se své prvotní zděšenosti. Hesla, jež nalezneme v materiálech, jsou volena precizně, vtipně a vše do sebe krásně zapadá. Jak ale lid přesvědčit, že se jim někdo nesnaží vnutit konvertování ke zbrusu novému náboženství? Sama jsem zvědavá, jak pokus dopadne, kolik lidí najde odvahu internetovou stránku vyhledat a dozvědět se více. Bylo by též zajímavé sledovat, jakým typům lidí se podaří knihu získat, zda-li se mezi nimi nenajde určitá podobnost.

Knihy je barevně laděna do tří barev – fialové, modré a zlaté, které se k sobě velmi pěkně hodí a na čtenáře působí velice optimisticky, příjemně. Některé pasáže jsou psány autorčinou rukou, jsou zvýrazněny, vystupují z textu. Napovídají, že jsou důležité, že nechtějí být přehlédnuty, ba naopak, chtějí zapůsobit, být zapamatovány. Nenásilnou formou je člověk donucen přečíst si daný úsek znova, nahlas a zapřemýšlet nad slovy, které nejsou zvýrazněny jen tak z čistého rozmaru. Nutno podotknout, že nejde o nějaká hluboká a životně důležitá hesla, spíše jen myšlenky, které obyčejného člověka napadají dennodenně, vcelku běžně a je škoda, že si je nedokážeme zapamatovat. Autorka tedy nám smrtelníkům připomíná, co se nám to onoho dne honilo hlavou, a že vlastně všichni lidé přemýšlí nad podobnými věcmi, a to bez rozdílu věku, vzdělání, náboženského vyznání či národnosti.

Velice povedené jsou též kresby, kterými je text doplněn a stejně jako u básniček jich klidně mohlo být víc. Na druhou stranu chápu, že jde v prvé řadě o soubor povídek, přidáním obého by mohla kniha působit jako publikace určená spíše dětem, nicméně i tak nemůžu skrývat nadšení z autorčiny práce a zvědavost po její další tvorbě.

Minimálně koláže mušek bych si klidně dokázala představit jako nositelné brože, jež bych s chutí využila jako módní doplněk.

Knihu a doprovodný materiál hodnotím nadmíru kladně, což je, doufám, z předchozích odstavců jasně čitelné. Navíc v dnešní době prohlubujícího se individualismu, kdy se člověk hrouží sám do sebe a jedinou jeho starostí je, aby v dnešním komerčním světě uspěl, považuji za velikou vzácnost případ, kdy se více než o vlastní úspěch člověk zajímá o osudy jiných lidí.

Otázky autorovi práce:

Zajímalo by mě, zda-li autorka bude usilovat o bližší poznání příběhů lidí, kteří se stanou majiteli knihy skrz internetové stránky.

Návrh hodnocení: A

Vypracoval(a): Mgr. Marcela Landová

Datum: 11.6.2012

Podpis: